

عنوان:

بررسی میزان‌های خودکشی و اقدام به خودکشی قبل و بعد از شروع همه‌گیری کووید-۱۹ در استان هرمزگان در سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲: یک تجزیه و تحلیل سری‌های زمانی منقطع

استاد راهنما:

دکتر محسن رضائیان

پژوهش و نگارش:

مهرنوش سالاری

تیر ۱۴۰۵

چکیده

مقدمه: خودکشی، پدیده‌ای چندعاملی و از جدی‌ترین چالش‌های بهداشت عمومی است. کووید-۱۹ نیز یک بیماری ناشی از ویروس SARS-CoV-2 است که منجر به یک همه‌گیری جهانی گردید که شرایط زندگی و سلامت روانی جامعه را به طور گسترده تغییر داد. بنابراین، بررسی دقیق روندهای خودکشی و اقدام به خودکشی در طول این همه‌گیری، جهت بررسی تغییرات احتمالی ناشی از آن و اتخاذ سیاست‌های پیشگیرانه در همه‌گیری‌های مشابه ضروری است. بر این اساس، این مطالعه با هدف تعیین میزان‌های خودکشی و اقدام به خودکشی قبل و بعد از شروع همه‌گیری کووید-۱۹ در استان هرمزگان در سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ انجام شد.

روش اجرا: این مطالعه اکولوژیک، با استفاده از داده‌های ثبت‌شده خودکشی و اقدام به خودکشی در معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بر اساس چک‌لیست کشوری وزارت بهداشت، از ابتدای فروردین ۱۳۹۸ تا انتهای اسفند ۱۴۰۲ انجام شد. جهت بررسی میزان بروز نسبی خودکشی و اقدام به خودکشی در سال‌های بعد از همه‌گیری کووید-۱۹، نسبت به سال قبل از شروع همه‌گیری، از رگرسیون پواسون استفاده شد. برای ارزیابی تغییرات روند ماهانه خودکشی قبل و بعد از همه‌گیری کووید-۱۹، از تحلیل سری زمانی منقطع (ITS) با استفاده از مدل رگرسیون پواسون استفاده شد. همچنین، به منظور بررسی نقشه‌های GIS و اپیدمیولوژی جغرافیایی، نقشه‌های توزیع جغرافیایی با طبقه‌بندی بازه‌های مساوی میزان‌های خام خودکشی و اقدام به خودکشی ترسیم گردید.

یافته‌ها: در بازه زمانی پنج‌ساله مورد بررسی، مجموعاً ۱۰,۰۶۳ مورد خودکشی و اقدام به خودکشی در استان هرمزگان ثبت شد. ۹۵ درصد (۹,۵۲۲ مورد) مربوط به اقدام به خودکشی و ۵ درصد (۵۴۱ مورد) مربوط به خودکشی بود. میزان خودکشی برای استان هرمزگان در طی این سال‌ها بین ۴/۹۰ تا ۶/۹۸ و اقدام به خودکشی بین ۸۵/۱۷ تا ۱۴۲/۵۹ در هر ۱۰۰ هزار نفر متغیر بوده است. برای شهرستان‌ها نیز بیشترین میزان خودکشی در سال ۱۴۰۱ مربوط به شهرستان ابوموسی با مقدار ۱۳/۵۱ در ۱۰۰ هزار و بیشترین میزان اقدام به خودکشی مربوط به شهرستان حاجی‌آباد در سال ۱۴۰۲ با مقدار ۲۳۴/۱۱ در ۱۰۰ هزار نفر بوده است. کمترین میزان خودکشی نیز، صفر، در سال‌های متعدد در شهرستان‌های بستک،

پارسیان، بشاگرد و ابوموسی مشاهده شد. همچنین کمترین میزان اقدام به خودکشی، صفر، در شهرستان ابوموسی در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ بوده است. با وجود تفاوت‌های شهرستانی، روند کلی خودکشی‌های منجر به مرگ در استان هرمزگان پیش از همه‌گیری کووید-۱۹ ماهانه حدود ۳ درصد کاهش داشت، اما این کاهش از نظر آماری معنادار نبود ($P=0/376$). هم‌زمان با آغاز همه‌گیری، میزان خودکشی‌های منجر به مرگ حدود ۱۷ درصد افزایش یافت، که این افزایش از نظر آماری معنادار نبود ($P=0/562$). همچنین شیب روند پس از شروع همه‌گیری حدود ۴ درصد نسبت به روند قبل از شروع همه‌گیری بیشتر شد، اما این تغییر نیز معنادار نبود ($P=0/276$). بررسی اپیدمیولوژی جغرافیایی نیز، پراکندگی متفاوت شهرستان‌ها در میزان خودکشی و اقدام به خودکشی را در سطح شهرستان‌های استان هرمزگان از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ را نشان داد؛ شهرستان‌های حاجی‌آباد (شمال)، رودان (شمال شرق)، بندر خمیر (غرب) و قشم (جنوب) بیشترین میزان‌ها را در طی این سال‌ها داشتند.

نتیجه‌گیری: میزان خودکشی و اقدام به خودکشی در هرمزگان طی سال‌های مورد بررسی دچار نوسان بوده است و روند خودکشی افزایش اندکی را پس از همه‌گیری داشت، اما اقدام به خودکشی به‌ویژه پس از شروع همه‌گیری در برخی شهرستان‌ها روند افزایشی بیشتری را نشان داد. بررسی جغرافیایی سالانه نیز الگوی متفاوتی را در بین شهرستان‌ها نشان داد. در نهایت این یافته‌ها ضرورت توجه به شرایط محلی و ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی هر شهرستان در برنامه‌ریزی مداخلات پیشگیرانه را تأکید می‌کند. بنابراین، نیاز است در آینده مطالعاتی جهت شناسایی دقیق‌تر این عوامل صورت گیرد.

واژگان کلیدی: خودکشی، کووید-۱۹، تحلیل سری زمانی منقطع، اپیدمیولوژی جغرافیایی، هرمزگان، ایران